

**К. Байсейітова атындағы ҚазҰӨУ-нің дарынды балаларға арналған
мамандандырылған
мектеп-интернатының 5-9-ші сыныптарға қабылдау талаптары
"Хор дирижирлеу" мамандығы**

5 сыныпқа түсушілер үшін

Мамандық бойынша талаптар:

1. Ән орындау.
2. Талапкердің таңдауы бойынша музыкалық аспапта шығарманы орындау.
3. Есту қабілетін тексеру, музыкалық мәліметтерді бағалау.

Сольфеджио бойынша талаптар

(А деңгейі – музыкалық дайындығы бар талапкерлер үшін). Барлық мамандықтар үшін

1. Бірдауысты диктант жазу• Қайталанатын немесе қайталанбайтын құрылымда болуы мүмкін.• Секвенциялық, вариациялық қайталаулар мен параллель тональдіктерді салыстыру қамтылады.• Өлшемдер: 2/4, 3/4, 4/4, 6/8.• Көлемі: 8 такт.• Тональдігі: 4 белгіге дейін (табиғи мажор, табиғи, гармониялық және мелодиялық минор).• Ритмдік топтар: пунктирлік ритм, синкопа – жеке және бұрынғы ритмдермен үйлескен түрде. Алдын ала қойылым саны: 8 рет, әр тыңдау аралығы 1,5–2 минут.

2. Тональдікте орындау

- Гамма орындау
- Диатоникалық секвенцияны орындау (жоғары және төмен бағытта, тоникалық үшдыбыстық, секстаккорд, квартсекстаккорд негізінде, секста интервалынан аспайтын секірімелермен).
- Тритондарды орындау (IV және VII(#)) сатыларында, табиғи мажорда және гармониялық минорда).
- T^5_3 , S^5_3 , D^5_3 аккордтары, олардың айналымдары, VII^5_3 , D7 тоникаға шешімімен орындау.

3. Дыбыс бойынша жоғары және төмен бөлек интервалдарды орындау (барлық үлкен, кіші, таза интервалдар мен тритондар),• Мажорлық үшдыбыстық, секстаккорд, квартсекстаккорд, D7.

4. Парақтан оқып, белгісіз әуенді орындау• Үлгі: Г. Фридкин «Чтение с листа на уроках сольфеджио» №264, 265, 266, 292, 295, 279, 280, 426.

5. Есту арқылы анықтау

- Жеке интервалдар (тритонды қоса) және аккордтар (мажорлық, минорлық үшдыбыстық, секстаккорд, квартсекстаккорд, KY_7 , кіші S^5_3).
- Лад ішіндегі интервалдық тізбекті анықтау (4–5 интервал) және олардың баспалдағы мен ырғағын көрсету.

- Гармониялық тізбек анықтау (4–5 аккорд), оның ішінде өтпелі, көмекші айналымдар, D7, VII3 аккордтарымен шешімдер. 2 рет қайталау.

(Б деңгейі – музыкалық дайындығы жоқ талапкерлер үшін)

Мамандықтар: • Эстрадалық ән айту Эстрадалық аспаптар • Дәстүрлі ән айту

Хор дирижерлігі

1. Тональдікте орындау:

Гамманы жоғары және төмен орындау (екі белгіге дейінгі тональдіктерде: табиғи мажор, табиғи, гармониялық және мелодиялық минор).

- Тональдіктің баспалдағы (тұрақты және тұрақсыз сатыларды шешімімен орындау).

- T^5_3 аккордын жоғары және төмен орындау.

2. Интервалдар орындау , белгілі бір дыбыстан жоғары және төмен жеке интервалдарды айту немесе фортепианода ойнау.

3. Ритмді орындау • Мұғалім фортепианода орындаған әуеннің ритмдік суретін қолмен соғу. (Ритмдік топтар: бүтін, жарты, нүктелі жарты, ширек, нүктелі ширек және сегіздік, екі сегіздік, он алтыншы, сегіздік және екі он алтыншы, екі он алтыншы және сегіздік, үзілістер)

4. Есту арқылы анықтау:

- Октава ішіндегі интервалдар (тритоннан басқа).

- Мажорлық және минорлық үшдыбыстық аккордтар.

5. • Белгісіз әуенді нота бойынша орындау. • Үлгі: Г. Фридкин «Чтение с листа на уроках сольфеджио» № 23-25, 32-36, 47-51.

6-сыныпқа түсушілер үшін

Мамандық бойынша талаптар:

1. Ән орындау.

2. Талапкердің таңдауы бойынша музыкалық аспапта шығарманы орындау.

3. Есту қабілетін тексеру, музыкалық мәліметтерді бағалау.

Сольфеджио бойынша талаптар

1. Бірдауысты диктант жазу, көлемі: 8-10 такт. Ритмдік ұзақтықтар қолдану арқылы: нүктелі төрттік және екі он алтыншы, синкопа, триоль, өлшемдер: 3/4, 4/4, 6/8. Алдын ала қойылым саны: 8 рет. Диктант бас кілтінде де болуы мүмкін.

2. • Тональдік: 5 белгіге дейін (табиғи және гармониялық мажор, 3 түрлі минор).

2. Тональдікте орындау:

- Гамманы жоғары және төмен орындау (табиғи және гармониялық мажор, табиғи, гармониялық, мелодиялық минор).

- Интервалдарды шешімімен орындау (барлық диатоникалық интервалдар, тритондарды қоса, табиғи және гармониялық ладтарда).

- T^5_3 , S^5_3 , D^5_3 аккордтары, олардың айналымдары және шешімі.

- VII(♯) сатысында кішірейтілген үшдыбыстық.

- D7 аккорды айналымдары және шешімімен.

3. Интервалдарды жоғары және төмен орындау:

- Барлық диатоникалық интервалдар.
- Кіші және үлкейтілген квартастар мен квинталарды екі тональдікте шешімімен айту.
- Мажорлық және минорлық аккордтар (оларды S-тен D-ға шешу).
- Кішірейтілген үшдыбыстықты екі тональдікте шешімімен орындау.
- D7 аккордын екі тональдікте шешімімен орындау.

4. Есту арқылы анықтау:

- Ладтан тыс интервалдар мен аккордтар.
- Тональдіктегі интервальдік және гармониялық тізбектер (5-6 элемент).парақтан қарап

5. Парақтан қарап белгісіз мелодияны оқып орындау: құрамында тритон, D7 K⁵₃ (дирижерлеумен орындау); Әуенді секундаға жоғары немесе төмен транспорттау. • Үлгі: Г. Фридкин «Чтение с листа на уроках сольфеджио» № 243, 248, 251.

7-сыныпқа түсушілер үшін

Мамандық бойынша талаптар:

1. Ән орындау.
2. Талапкердің таңдауы бойынша музыкалық аспапта шығарманы орындау.
3. Есту қабілетін тексеру, музыкалық мәліметтерін бағалау.

Сольфеджио бойынша талаптар

1. 8 такт көлемінде біртоналды немесе доминантаға немесе параллель тональділікке модуляция жасайтын диктант жазу;

Хроматикалық қосымша және өтпелі дыбыстарды қамту; мелодияның D7 және оның айналымдары, VII⁷, II⁷ (негізгі түрінде) бойынша қозғалысы; тритондарға секірістер, сипаттамалық интервалдар; байланған ноталары бар ритмдік фигуралар. Қайталау саны – 8–9 рет. 6 белгіге дейінгі тональділіктерді қамтиды.

2. Тональділікте орындау:

- гамма (3 түрлі минор, натуралды және гармониялық мажор);
- тритондар натуралды және гармониялық мажор мен минорда;
- сипаттамалық интервалдар (ұ 2 – к 7, ұ 5 – к 4);
- ладтың негізгі үшдыбыстары, VII және II сатысындағы к үшдыбыстар (K⁵₃) айналымдарымен және шешуімен;
- D7 айналымдарымен және шешуімен, мажор мен минордағы VII⁷(кіші және кішірейтілген енгізбелі) тоникаға шешуімен.

3. Дыбыстан жоғары және төмен орындау:

- октава шегіндегі интервалдар (барлық диатоникалық интервалдар, 4 тональділікте шешуі бар тритондар, 2 тональділікте шешуі бар сипаттамалық интервалдар);
- мажорлы және минорлы үшдыбыстар, S және D ретінде шешуімен;
- 4 тональділікте шешуімен кішірейтілген үшдыбыстар (K^5_3);
- 2 тональділікте шешуімен айналымдары бар D7;
- 2 тональділікте шешуімен кішірейтілген VII7.

4. Есту арқылы анықтау:

- жеке интервалдар (к 3-ұ 3, к 6-ұ 6 энгармониялық алмастырумен және шешуімен) және аккордтар;
- тональділіктегі интервальді және гармониялық тізбектер (6–7 элемент) – 2 рет қайталаудан кейін.

5. Нотадан бұрын-соңды көрмеген мелодияны орындау 5 белгіге дейінгі тональділікте, игерілген ритмдерді, кіш 5, ұлғ 5_3 , D7 айналымдары бар VII7, II7 дыбыстары арқылы қозғалысты қамтиды, гармониялық мажорда мелодияны орындау.

Секундка жоғары және төмен транспорттау. Үлгі: Г. Фридкин «Сольфеджио сабақтарында нотадан оқу», №№ 333, 337, 345, 347.362.

8-сыныпқа түсушілер үшін

Мамандық бойынша талаптар:

1. Ән орындау.
2. Талапкердің таңдауы бойынша музыкалық аспапта шығарманы орындау.
3. Есту қабілетін тексеру, музыкалық қабілетін бағалау.

Сольфеджио бойынша талаптар:

1. 8 такт көлемінде бір дауысты диктант жазу. Период формасында, туыс тональділіктерге ауытқулармен, хроматикалық қосымша және өтпелі дыбыстармен; мелодияда секста, септима сияқты кең интервалдарға секірістермен, сипаттамалық интервалдармен, енгізбелі септаккордтың, кішірейтілген үшдыбыстың дыбыстары арқылы қозғалыспен; ритмдік фигуралар (байланған ноталар, синкопалар, триольдер) шеңберінде. Қайталау саны – 8–9 рет.

2. Тональділікте орындау (7 белгіге дейін):

- гамма (3 түрлі минор, натуралды және гармониялық мажор);
- тритондар натуралды және гармониялық мажор мен минорда;
- сипаттамалық интервалдар ($\text{ұ}2 - \text{к}7$, $\text{ұ}5 - \text{к}4$);
- ладтың негізгі үшдыбыстары, айналымдарымен және шешуімен кішірейтілген үшдыбыстар (K^5_3), үлкейтілген үшдыбыстар (Ұ^5_3);
- айналымдарымен және шешуімен D7, мажор мен минордағы VII7 (кіші және кішірейтілген енгізбелі) шешуімен, II7 (кіші минорлы және кіші кішірейтілген квинтамен) шешуімен.

3. Дыбыстан жоғары және төмен орындау:

- халық музыкасының ладтары (локрийлік ладыдан басқа), мажорлы және минорлы пентатоника;
- октава шегіндегі кез келген интервал (барлық диатоникалық интервалдар, 4 тональділікте шешуі бар тритондар, 2 тональділікте шешуі бар сипаттамалық интервалдар);
- мажорлы және минорлы үшдыбыстар, S және D ретінде шешуімен, туыс тональділіктерді білу;
- 4 тональділікте шешуімен кішірейтілген үшдыбыстар;
- 2 тональділікте шешуімен үлкейтілген үшдыбыстар;
- 2 тональділікте шешуімен айналымдары бар КҮ7 (үлкейтілген үлкен септаккорд);
- 2 тональділікте шешуімен кішірейтілген септаккорд (К7).

4. Есту арқылы анықтау:

- диатоникалық интервалдар, тритондар мен сипаттамалық интервалдарды ладта және дыбыстан анықтау; энгармониялық алмастыру ($\text{к } 3 = \text{ү } 2$, $\text{ү } 3 = \text{к } 4$, $\text{к } 6 = \text{ү } 5$, $\text{ү } 6 = \text{к } 7$, $\text{ү } 4 = \text{к } 5$); және өтілген аккордтар;
- лададағы аккордтық және интервальдық тізбектерді, ритмде (8–10), 2 рет қайталаудан кейін анықтау.

5. Нотадан бұрын-соңды көрмеген мелодияны орындау

Хроматизмдермен, модуляция және ауытқулармен, өткен интервалдар мен аккордтардың дыбыстары арқылы қозғалыспен, секундына, терцияға жоғары және төмен транспорттау. Үлгі: П. Драгомиров «Сольфеджио оқулығы», № 171–177, 196–203.

9-сыныпқа түсуші

Мамандық бойынша талаптар:

1. Ән орындау.
2. Талапкердің таңдауымен музыкалық аспапта бағдарлама орындау.
3. Есту анализі, музыкалық деректерді тексеру.

Сольфеджио бойынша талаптар:

1. Бір дауысты диктант жазу (8 такт көлемінде), туыс тональділіктерге ауытқулармен және модуляциямен, хроматикалық қосымша және өтпелі дыбыстармен, ладтық альтерацияны қолданумен, сипаттамалық интервалдарға секірістермен, енгізбелі септаккордтың, кішірейтілген үшдыбыстың дыбыстары арқылы қозғалыспен; ритмдік фигуралармен (байланған ноталар, синкопалар, триольдер) өтпелі формасында Қайталау саны – 8–9 рет.
2. Тональділікте орындау (7 белгіге дейін):
 - гамма (мажор мен минордың 3 түрі);
 - Тритондар натуралды және гармониялық мажор мен минорда;
 - Сипаттамалық интервалдар ($\text{ү } 2 - \text{к } 7$, $\text{ү } 5 - \text{к } 4$);
 - Ладтың негізгі үшдыбыстары, айналымдарымен және шешуімен кішірейтілген үшдыбыстар ($\text{к } ^5_3$), $\text{ү } ^5_3$ үшдыбыстар ($\text{ү } ^5_3$);

- Айналымдарымен және шешуімен D7, мажор мен минордағы VII7 (кіші және кішірейтілген енгізбелі) тоникаға ішкіфункционалды шешуімен, II7 (кіші минорлы және кіші кішірейтілген квинтамен) D7 арқылы тоникаға шешуімен.

3. Дыбыстан жоғары және төмен орындау:

- халық музыкасының ладтары (локрийлік ладтан басқа), мажорлы және минорлы пентатоника;
- октава шегіндегі кез келген интервал (барлық диатоникалық интервалдар, 8 тональділікте шешуі бар тритондар, 2 тональділікте шешуі бар сипаттамалық интервалдар);
- мажорлы және минорлы үшдыбыстар, S және D ретінде шешуімен, туыс тональділіктерді білу;
- 4 тональділікте шешуімен кішірейтілген үшдыбыстар;
- 2 тональділікте шешуімен үлкейтілген үшдыбыстар, энгармониялық алмастырумен мүмкін тональділіктерге ауысу;
- 2 тональділікте шешуімен айналымдары бар KY7 (үлкейтілген үлкен септаккорд);
- 2 тональділікте шешуімен кішірейтілген септаккорд (K7).

4. Есту арқылы анықтау:

- диатоникалық интервалдар, тритондар мен сипаттамалық интервалдарды лада және дыбыстан анықтау; энгармониялық алмастыру ($k\ 3 = \text{ү}2$, $\text{ү}\ 3 = k\ 4$, $k\ 6 = \text{ү}\ 5$, $\text{ү}\ 6 = k\ 7$, $\text{ү}\ 4 = k\ 5$, $\text{ү}\ 2 = k\ 3$, $k\ 7 = \text{ү}\ 6$); және өтілген аккордтар;
- ладтағы аккордтық және интервальдық тізбектерді, ритмде (8–10 элемент), өлшемі 3/4, 4/4, 6/8 болатын ырғақпен 2 рет қайталаудан кейін анықтау.

5. Нотадан бұрын-соңды көрмеген мелодияны орындау

Хроматизмдермен, модуляция және ауытқулармен, өткен интервалдар мен аккордтардың дыбыстары арқылы қозғалыспен, өлшемі 3/4, 4/4, 3/8, 6/8, 9/8 болатын ырғақта. Секундты, терцияға жоғары және төмен транспорттау. Үлгі: П. Драгомиров «Сольфеджио оқулығы», № 213–215, 235–238.